

María Pagés: ŠHEREZADA DE SCHEREZADE

flamenko / flamenco

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, 20. 6. – 3. 9. 2023

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. / The Honorary Patron of the 2023 Ljubljana Festival is the Mayor of the City of Ljubljana, Mr Zoran Jankovič.

Ponedeljek, 17. julij 2023, ob 21.00
Monday, 17 July 2023, at 9.00 pm
Poletno gledališče Križank / Križanke Summer Theatre

María Pagés: ŠHEREZADA DE SCHEREZADE

flamenko / flamenco

Režiserja in scenografa / Directors and set designers: **María Pagés, El Arbi El Harti**

Koreografinja, kostumografinja in glasbena režiserka / Choreographer, costume designer and music director: **María Pagés**

Dramatrg in besedilo / Dramaturge and lyrics: **El Arbi El Harti**
Glasba / Music: **Rubén Levaniegos, Sergio Ménem, David Moñiz, María Pagés**

Oblikovalka luči / Lighting design: **Olga García**
Izdelava scen, kostumov in barvanje / Set and costume making, dyeing: **María Calderón, Sandra Calderón**

Plesalke / Dancers: **María Pagés, Júlia Gimeno, Almudena Roca, Ariana López, Meritxell Rodríguez, Sofía Suárez, Marina González-Madiedo, Raquel Guillén, Yarden Amir**

Vokalistki / Voices: **Ana Ramón Muñoz, Cristina Pedrosa**

Instrumentalni kvartet / Instrumental Quartet:

Rubén Levaniegos, Isaac Muñoz – kitari / guitars

Sergio Ménem – violončelo / cello

David Moñiz – violina / violin

José María Uriarte – tolkala / percussion

Program / Programme:

1. prizor / Scene I
Na nikogaršnji zemlji / On Noone's Land

2. prizor / Scene II
Atenina zarota / Athena's Conspiracy

3. prizor / Scene III
**Venerino ponovno rojstvo
Venus Being Reborn**

4. prizor / Scene IV
Sapfina knjižnica / Sappho's Library

5. prizor / Scene V
**Šeherezadina pesem /
Scheherazade's Song**

6. prizor / Scene VI
Medejine zvijače / Medea's Tricks

7. prizor / Scene VII
Anatomija strahu / The Anatomy of Fear

8. prizor / Scene VII
**Spomini na temačno ljubezen
Recollections of a Sombre Love**

9. prizor / Scene IX
Blimundina taranta / Blimunda's Taranta

10. prizor / Scene X
Hatorine igre / Hathor's Games

11. prizor / Scene XI
**Obzorje pogleduje izza trepalnic
The Horizon Beyond Eyelashes**

Če je kaj, kar bi lahko definiralo ustvarjalno edinstvenost **Marie Pagés**, je to njen globoko zakoreninjeni etični občutek za kulturo. Ustvarja zato, ker je prepričana, da umetnost zmore v svojem bistvu in v občutkih, ki jih vzbuja, ustvariti globoko predanost življenju ter ponovno odkriti najlepše plati človeštva. Za svojo poetično domovino si je izbrala ples in flamenko, s katerim v eno spaja preteklost in sedanjost. Z njim se dotika univerzalnosti, ki presega čas. Svojo nadarjenost je Sevillčanka, rojena leta 1963, kot mlada plesalka začela razvijati s profesionalnim plesnim ansamblom Antonio Gades, ki je deloval v Sevilli. Njena kariera mednarodno priznane plesalke in koreografinje se je začela leta 1990, ko je ustanovila svojo plesno družbo s sedežem v Madridu. Od takrat z velikim uspehom osvaja srca Špancev. Še bolj pa si je ugled utrdila v mednarodnem prostoru, kjer je lepoto tega andaluzijskega plesa približala množicam.

Šeherezada (De Scheherazade) je delo, ki ga je skupina María Pagés Compañía ustvarila v koprodukciji z Liceo de Barcelona ter Glasbeno in umetniško fundacijo Abu Dabi (ADAMAF). Dramaturško izhaja iz sodobnega branja pluralnosti prvobitnega ženskega značaja, ki je univerzalno zaznamoval svet kulture in ujetosti ženskega spola v družbene konotacije v zgodovini. Predstava je nadaljevanje uprizoritve *Jaz, Carmen*, premierno izvedene leta 2015. V *Šeherezadi* se María Pagés in El Arbi El Harti poglobita v raziskovanje ženske empatije. Šeherezada je ženska, ki predstavlja vse ženske tega sveta. Je pustolovščina odkrivanja ženskega bistva z 12 koreografijami, v katerih se razkriva večplastnost ženskega spola. Pripoved je zgrajena v premišljenem prepletu solističnih in skupinskih koreografij. Solistične postavljajo v ospredje vprašanje individualnosti posameznika, skupinske pa njihovo (pre)moč nad posameznikom. Značaj uprizoritve temelji na združevanju individualne edinstvenosti s silovito močjo kolektivnega. Energijo črpa iz napetosti dialoga med subjektom in skupino. Vsaka beseda, gesta, gib, nota, zvok, niansa svetlobe, obleka ... so izbrani namenoma, z mislijo na spodbijanje stereotipov, ki vnašajo zmedo v naše stremljenje v svet, v katerega smo rojeni in v njem živimo ter projiciramo samega sebe vanj, v neskončnost.

Šeherezade so gospodinjice, poslovne ženske, ki hitijo iz službe po svoje otroke, stvariteljice, ustvarjalke, zaposlene delavke, raziskovalke, radovednice ..., ki nenehno na novo izumljajo svet in ga gradijo s svojo občutljivo inteligenco in voljo, ženske, kot *arhitektke gradbenice* posameznosti sveta in razvoja človeštva. Delo govori o avtentični ženski, ki prikazuje življenje kot etično odgovornost in postavlja osebno srečo za temeljno pravico. Refleksija Šeherezade poskuša soočiti antične mite s sodobnimi fabulami in nasprotovati utopijam s postmodernimi distopijami. Dvanajst žensk v 12 koreografijah previhari dogajanje, pri tem razmišljajo o pluralnosti spola, ki ga predstavljajo, in presežejo vse posebnosti, zaradi katerih se razlikujejo med seboj, bodisi fizične, etnične, verske, kulturne bodisi estetske. V prizorih spremljamo ženske, ki poskušajo popraviti svet po filozofskih principih ženske singularnosti. V teh portretih srečamo različne osebnosti, nekatere tudi že mitoloških razsežnosti, ne samo Šeherezado, ampak tudi Carmen, Medeo, Wal-lado, Sapfo, Lorcovo Yermo, Saramagovo Blimundo in Úrsulo Iguarán Garcie Márqueza, ki sobivajo, ustvarjajo mostove, skupaj sanjajo in obujajo spomine, se povezujejo v eno. Z gledalci delijo svoje znanje,

notranje boje in kontradiktornosti, ljubezen, moč, nežnost, negotovost, razočaranja in osamljenost. Z odprto dušo spregovorijo o svojem odnosu do telesa, do svojih želja, materinskosti in enakosti, ki še ni dosežena ... V koreografijah je zbrana raznolikost ženske, ki poskuša zavzeti oder v simbolnem pomenu, kot si sodobna ženska prizadeva zavzeti oder življenja. Flamenko poskuša zgodbo zgraditi na ženskem principu in si ga jemati kot temeljni del človeške narave.

Šeherezada se začne tam, kjer se *Tisoč in ena noč* konča. Dogajanje je postavljeno v neskončnem trenutku čakanja med življenjem in smrtjo. Ženska, soočena z možnostjo smrti, se odloča za življenje in transmutacijo usode. *Šeherezada* izrablja besedo, retoriko, za pridobivanje dragocenega časa. Svoje smrti se osvobodí s pripovedovanjem zgodb moškemu, ki trpi za negotovostjo. Ta čustveni dialog ji pomaga, da zaposli svet, ki jo šele mora uvideti kot osebo, vredno življenja, in v njej nato še prepoznati ženskost. Zaveda se, da se življenje ne more nadaljevati tako, da jo drži v ujetništvu moških čustev, strahov in v metafori moških instinktov. Njeno mojstrstvo zgodbarjenja jo odvrne od zapisane usode, da potem zmore prijeti vajeti življenja v svoje roke. Z besedami ji uspe rešiti človeštvo pred izumrtjem in tiranijo strahu pred njo in pomenom, ki ga predstavlja. V njej ni nobenega velikega junaštva, njeno dejanje je preprost odgovor ženske obrambe, ki pa ne nazadnje pomeni nenadomestljivo povezavo z življenjem in nadaljevanjem človeštva.

Glasba *Šeherezade* raziskuje popularen in klasičen repertoar s posebnim poudarkom na maroški glasbi, v katero vpleta značilnosti flamenka. Večina glasbe je avtorska, pod njo se podpisuje Rubén Lavánigos. Ta skupaj s Sergiom Ménemom in Davidom Moñizom ter pod vodstvom Marié Pagés izhaja iz dramaturgije zgodbe in besedil, napisanih za to uprizoritev. Glasba je tako svoboden dialog med klasično, popularno in flamenko tradicijo.

Svetovno slavo je **Mariá Pagés** dosegla s profesionalno držo, poglobljenimi študijami o tradicijah flamenka in svojo naravno željo po razumevanju tistega, kar je večje od nas samih. S perfekcionizmom se je dokopala do najgloblji estetskih resnic starih ljudstev. Da bi dosegla popolnost, se je podala v raziskovanje dediščine španske ljudske pesmi in tradicionalne folklorne glasbe. V njenem delu zaseda poseben prostor poezija, ki predstavlja dramaturško plat njene kreativnosti. S poezijo odstira plasti prvobitnega flamenka in s tem manifestira tudi sebe, svojo dušo ženske, predane umetnosti plesa. Njen osrednji ustvarjalni kredó izhaja iz natančnega preučevanja umetnosti plesa, ki šteje več kot šest stoletij. Na idejah Platona, Octavia Paza, Heideggerja, Miguela de Cervantesa, Jorgeja Luisa Borgesa in njihove poezije gradi esenco dramaturgije, v kateri lahko odkriva sebe v konfrontaciji s svojo lastno naravo, ki jo poganjajo sile senc in šibka svetloba. Špansko kulturo je postavila na najvišjo umetniško stopničko. Pridobljeno etnološko znanje ji omogoča inovativnost, ki jo označujejo transformacije simetrije v neskončen preplet lepote in čustvenosti. S svojim matematičnim občutkom ustvarja koreografije, ki jih prepletata poezija in glasba. S predstavami gostuje po vsem svetu, večkrat je obi-

skala tudi Slovenijo in navdušila z *O času na Ljubljana Festivalu* leta 2019. Leta 2002 ji je Ministrstvo za kulturo Španije podelilo državno priznanje za ples ter leta 2014 zlato medaljo za zasluge na umetniškem področju. Mesto Madrid jo je odlikovalo z nagrado za kulturo (2007). Univerza v Seville ji je leta 2017 podelila četrto nagrado za kulturo v zgodovini univerze. Deset osvojenih nagrad na Bienalu flamenka v Seville pa dokazuje, da je Mariá Pagés najpomembnejša plesalka in koreografinja flamenka na svetu.

Metka Sulič

Mariá Pagés is a world famous artist and dancer from Seville, known for her unique concept of flamenco aesthetics. She is considered the most important representative of the flamenco avantgarde, an art that is constantly evolving and always contemporary and alive. Critics describe her as an exceptional artist who leaves an indelible artistic impression on every viewer. In the course of her long career, Pagés has performed on all the world's most prestigious stages and has received numerous awards for her work. She is returning to Slovenia with her latest choreography, De Scheherezade, which is dramaturgically based on a contemporary reading of the essence of the beautiful female characters who have left a mark on the world of universal culture. In this work of maturity and organic appropriation of the art and choreography of flamenco, Mariá Pagés and El Arbi El Harri delve into the empathy of women, placing sisterhood as the foundation of a feminine voice that expresses and defends the reality of women's everyday lives. The story begins where One Thousand and One Nights ends. In twelve scenes, De Scheherezade recounts the experiences of a woman who wants to establish the philosophical principles of feminine singularity in the world. (Jan Prepadnik)

EU23
SPANISH PRESIDENCY
COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION

TURESPAÑA
ESPAÑA

Sponsor / Sponsor:

interEnergó
a hagog company
NENEHNO V POGONU

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, julij / July 2023
Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja, častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic Director, Honorary member of the European Festivals Association
Besedila / Texts: **METKA SULIČ, JAN PREPADNIK**
Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**
Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**
ljubljanafestival.si
www.facebook.com/ljubljanafestival
www.instagram.com/festival_ljubljana/
www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

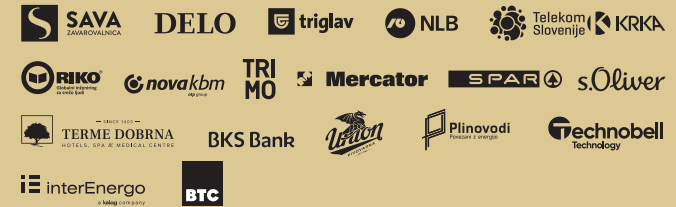
Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Uradna vina Official wines:

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: **ljubljanafestival.si**, Eventim, blagajna Križank, bencinski servisi / Križanke Box Office, gas stations

Več informacij / More information: **ljubljanafestival.si**

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih. The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.